

СССР Лакхехьарча Совета депутаталла оттабаь кандидаташ

Иван Степанович ПАНЬКИН

Къеа ахархочун во! Иван Степанович Панькин вавь 1909-ча шера Тамбовски губерне Торбеевски районерча Хилково яхача юрта. Заманга волча хана денз къахьага волаевна И. С. Панькин. Кулакта чуутта болх баьб цо.

1921-ча шера Малхбузен-Сибиреген крае вахав из. 1927-ча шера денз хьалха-гя цъхан маслозаваде лаборантлел тлак-ка Малхбузен-Сибиреген крае Панкру-шихински районерча Кривински маслоза-вода мастер волаши болх баьб цо.

1929-ча шера ВЛКСМ Панкрушихински райкома секретаралла хержав нов. Панькин. Тлакха деша а вахитта 1933-ча ше-ра город Рубцовске юрбоахама техникум истяеякхачул цо. Техникум истяеякхачул тлехьагя болх баьб Малхбузен-Сибиреген Залесовски МТС-а агроном, воккхагя вола агроном, директор волаш.

1930-ча шера нов. И. С. Панькин Ком-мунистически парте вахав.

1938-ча шера Иван Степанович Къул-беньев свеклаш лелаеца управлене на-чальникалла а, цул тлехьагя крайземотде-ла заведующе заместителалла а вахитта гьулакха лакхяр.

1942-ча шерагара 1945-ча шерагара кхачалца партийни болх беш хиннав нов. И. С. Панькин. Из хиннав парте Алтайски крайкома юрбоахама отдела заведующи, хьалта 1945-ча шера КПСС Читински об-кома секретаралла хержав.

1947-ча шерагара 1950-ча шерагара кхачалца КПСС ЦК чуйоагягя Лакхерча партийни школе дешаш хиннав нов. И. С. Панькин. Из толамца истяеякхачул тлехьагя КПСС ЦК партийни органий отделе инструкторалла балха вокхит из.

1950-ча шера И. С. Панькин Волгоград-ски область къахьагемой депутатий Совет-а председателалла хори.

1961-ча шера денз РСФСР йолча КПСС ЦК юрбоахама отдела заведую-щелла болх беш ва нов. И. С. Панькин.

Нов. И. С. Панькин КПСС Центральни ревизионни комисе член РСФСР Лакх-ехьарча Совета депутаты ва. Дакхена дин-а гьулакшаш дарах СССР Лакхехьарча Со-вета Президиумо шьт Ленин ордени, Къа-хьагема Цеча Байракха ордени, «Знак по-чета» ордени, медалши енай цунна.

Наурски района «Наурский» яхача со-вхоза болхлой, специалист, Шелковской района Ленинна церахча юрбоахама ар-те-ла колхозхой собранешка массава раз-а а волаш № 570 йолча Наурски хормажий округе гьолла СССР Лакхехьарча Совет-а Къамий Совета депутаталла кандидат от-таваь нов. И. С. Панькин.

АХМАТОВА Мурада Роза

Мурада Розай 25 шу да, Хьалта а чьоа-гя цун сий деш моаршал хоатт цунга Шьяларча бокхипча наха а тлехьа!

— Тха хьехархо, — докхал а деш оал-цар, — кхувиш йоагягя къонача тлехен-на йалаьмате дика кхетам лух я.

Биографи коалхане яц цун. Яьй город Грозне 1937-ча шера. Нохчо, парте яц. 1957-ча шера юкьера школа йисте а яь-кха берий беша воспитательница болх бе йолаелар из. Хьанз Шьяларча № 6 йолча юкхьанцарча школа хьехархо я. Ше шко-ле хьехаш йоллашеша а Нохч-Гьалгьай пе-дагогически институте кхоалагягя курсе заочно деша ягя из.

Мурада Розас тлэгьртта лакхьой ший квалификация, цун уроках сакьердамец чу-лоадам болаши хул.

Р. М. Ахматовас хьинаре дакъа лоац школан комсомолени общественни вахара юкье. Из каст-каста го йиш я квартиран-ка, ший дешархой ценошка цар даьщен ноаношчен къамьаш деш. Ший беррига низ дьал цо дешархой юкье тлехьабур-сараш ца хилията, кхал а мала а деррига бераш школе деша чьоза гьерташ.

Р. М. Ахматова — агитатор. Цо хоза а нах дика кхетарболаш а дуьц КПСС Про-граммах, социалистически демократех, каст-каста дукхача наха художественни литература деш. Юрта вахача хьара сага дег чу дуьшардолаш дуьц парте гьула-кшаш Мурада Розас.

Шьяларча № 6 йолча юкхьанцарча школа, Шьяла районерча «Джалка» яхача совхоза болхлойн специалистий, Ведана районерча Карла Маркса церахча юрбо-ахама арте-ла колхозхой коллективий юкьарча собранешка массава разва а во-лаш № 573 йолча Шалински хормажий округе гьолла СССР Лакхехьарча Совет-а Къамий Совета депутаталла кандидат от-таяь Р. М. Ахматова.

Лидия Федоровна МЕЛЬНИКОВА

Лидия Федоровна Мельникова яьй 1920-ча шера. Эрсе, парте яц.

Къахьага йолаеннай Л. Ф. Мельникова Дакхен Сийлахь-бокхка тлом хиннача хала-ча хана — 1942-ча шера Дагестански ме-дицински институт истяеякхачул тлехьа-гя. Цу хана Грозненски центральный по-ликлинике болх беш яр из, цул тлехьагя Дакхен Сийлахь-бокхкача тлом тла яхар.

1946-ча шера денз хьанзалла болх бу-цо Гудермесски районни больнице амбу-латоре заведующи, лор-терапевт, лор-ординатор йолаш.

Л. Ф. Мельникова беррига ший низи гьовзали дьалу къахьагемой унахцено чьоагьагя гьулакха. Цо масса а хана дар-бан-профилактически балхацара ший ма-стерство лакхьой, новкьосташа ший опы-тах гьовзали дуьц. Л. Ф. Мельникова де а доагаш сий деш я районерча къа-хьагемойеи коллективон. Политикан Ил-мани знанеш дьаьоржаеца Еригсоюзни общество член ше хиларча хьехьагя цо наха каст-каста декнеш еш, докхалаш ю.

Л. Ф. Мельникова къахьагемой белгал-бакхьаб «Знак почета» яха орден, «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941—1945 гг.», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941—1945 гг.», «Огненный здравоохранения» яха медалаш, Нохч-Гьалгьай АССР Лакхехьарча Совет-а парте Гудермесски райкомей райисполко-мен а Сийлен грамоташ яларца.

Гудермесски районни больницойеи «Гудермеснефть» мехкдаьта промыслов-и управлене коллектива, Ножай-Юрта рай-онерча А. Шерипова церахча юрбоа-хама арте-ла колхозхой юкьарча собранеш-ка массава разва а волаш № 568 йолча Гудермесски хормажий округе гьолла СССР Лакхехьарча Совет-а Къамий Совет-а депутаталла кандидат оттаяь Л. Ф. Мельни-кова.

КХОАЧАШЪЯНИ ПЛАНИ ТИАНЦА ДЕКХАРАШИ

СССР Лакхехьарча Совет-а хормажамша дикча совгьатаца накта бакхара яхье баьйнача «Правобережнерча» мехкдаьтахоша февраль бетта йола план ханал хьалха кхоачаш а яь планал совгьа иттах тоннаж мехкдаьта даькхал. 3, 4 проц-цент лакхьий къахьагема овсаре, дикха лобабь продукци якхьара дьаьба даьх.

Уж толамаш даха вьаштлехьаьнаьд хьалхагя болх беш а хинна цул тлехьагя сайна лавта скважинаш юа мехкдаьта даькха йолаьлайтараш.

Бетта йола плани тланица социалистически декхариш кхоачашдеца дика болх баьб мастер, коммунист Мишутин Геннадий керте лавтаца комплексни бригада, 2,4 эзар сома маьха пачаьхьалхен руькьа кхоаьд цо.

Дика болх бу мехкдаьта доакхача оператораша А. Мишечкина, Р. Джаудханова, скважинашта лавтан кьалха ремонт еча оператораша П. Пашигерева, оператора гьонча Ш. Хасуева, замерщица У. Тюринас, шитта кьыбараша. Цар массанеца а сменни нормаш 115—120 процент кхоачашь.

«Горскнефть» мехкдаьтахоша яхье баьйна правобережшаш коммунистиче-ски къахьагема смена цин якхьара а квартални план ханал хьалха кхоачашьара а М. ЛЕВИН, инженер-экономист.

ХАЛКЪА

КАНДИДАТАШ

Сийлахь-бокхка Дакхен тлом истяеякхачул лавта ха яр Хамурзиев Иадданий Хьакьлаьш ший къахьагема никь дьаьбала-баьб ха.

Кьилбаседа-Казахстански гид-рогеологически парте бурьилыш-на помощникалла балха дьан-цар пхитта шу даьнна заманга саг. Атта даьцар эггара хьалха къахьага волаевнача Хьакьла-ш даьх а наьна а къаьста, эрий ара, догьа дедже а, хотта бале а, шийла мух хьекье а, бьайха малх хьекье а, тьера ца волаш буровой тла лавта. Къо-нахчал а хьинар а доаца саг атта лавтлэверголаш баьцар из болх. Хьалта а, тлехьашка ва-лацар из. Иштатца хьалха тла волчоа бокхкача доархаме да новкьоста вахар доацаш, вок-кхагя волча саго оала дош.

— Се балха ваха хьалхара ха дагалаьйча сона эггара хьалха дагавох буровой мастер Рубцов Семен, — йоах Хьакьла-ш, — сох тешаш а, ший бал-ха гьовзал хьалхавьзйиташ а волча новкьоста Рубцова геологически парте кулгалдоаха а, совещани хиннача а белгалдоахар со болх бовза гьерташ, тлалла гьулакш дьиза чакхданкха гьерташ волга. Из къамьал хезача се кхьа а ду-кхагя балха бекхтонкхеме доар-хьар из.

Иштта болх беш цьа шуи

БЕРДАЛО

2-гя сарг. 1 март, 1962 шу.

ИЗ ХИЛА ВОАГЬАШ ВА

кхьо бутти баьлча цу парте ма-дурини хьохьавир новкьост Хамурзиев, хьалта цига из болх бир цо 1957 шерагара кхачалца.

Хьакьлаьш цьагя пенах хьалтеша йоаллаца цун Сийлен грамота тла яьдзаш да: «Казах-ски гидрогеологически экспеди-ции мастер Хамурзиев Иадданий Хьакьлаьш ер Сийлен грамота лу производственни планаш кхоачашьгьа лавтара хьохьа-маш дахарах», аьнна. Цьаьхьа да Хьакьлаьш Казахстанера дена совгьат: цунна енай эрий даьда лавташ наредерзадрах йола медаль.

— Казахстанера цьавеча балха мича вахар хьо? — аьнна кхаттар дича борд-бордах вела а кьежа:

— Сай балха вахар-кх, кхьы мича гьортгар со, — йоах Хьа-кьлаьш.

Буровика болх — ший болх лаврл Хьакьлаьш.

«Малгобекнефть» № 1 йолча йоагьа буров тохача кон-торе Хьакьлаьш балха ваха дукха ха ялаьхьа гучаьдлар Казах-стане хий лехаш буров деггача йоаьл гьовзал укхача мехкдаь-та лохача хана тоьам боаьцар хилар. Хьакьлаьш балхацара бе-зами деггачара хь-эздели, нов-кьосташцара бокьонца, дог цена дола дотгальни гуш болча контора кулгалхоша Грозне Уч-комбината бурьилышкий курсе вахиттар из.

— Курсаш йисте а яхьа цьа-веча балха-дикча коллектив

юкье нийсвелар со, — яхаш дуьц Хьакьлаьш. — Чьоагя новкьостал дир сона бурьилыш-на Сальников Александрей ма-стера Сагайдан Николайен. Сона дика хацар мехкдаьта даькха буров тохара технологи. Ха ца кьовсаш эьаш бола хьехам а беш цар новкьостал дарах вьаш-тлехьаьдлар са из чоалхане технологи дика йомае.

Болх бу дукха ха еце а хьин-вар долаш, кьалд ца лух мехкдаьта лохаш чоалхане йо-ла буровой оборудовани дика йомаьрица белгалваьннав Ха-мурзиев.

— Хьанз мастер волча Хантеми-ров Николай Шакирович хье-хамга лавуьлгаш, цунгара йома-лш болх даьхьаш хилар баьхьан долаш хилар сох бурьилыш, — яхаш бокхкача безамца хьеву Хьакьлаьш Хантемиров.

1960-ча шера Советски Сою-за Коммунистически парте член-налла Хьакьлаьш водаш цунна рекомендаци енаршаш ба Саль-ников Сагайдан. Парте дьаь-цаца дийнахьа ший новкьостий а парте а ший бениа тешам ца боабеш хьавоагя бурьилыш Хамурзиев.

Цудухьа буров тохача конто-ра коллективна собране берригаш разва хилар СССР Лакхехьарча Совет-а депутаталла шой кан-дидат Хьакьлаьш оттаве.

Деррига а тьаьш шийталагя шу мара дац цун. Тьаьш ший-та шу даьнна мугларера болхю — сийлахь-йокхкача Советски Союза пачаьхьалхен йаьдала

лакхехьарча органа депутат! Из хила тарлуш дац капиталисти-чески цьхьана а мехка.

Уж хьамаш дага а лавташ кхачар тхо Хамурзиев вахача Магьалбика нийсса кьал уллала Новый городе.

Болх мишта лед хьа, къахьага-ма толамаш даха карагя мишта даьннад хьона яха хаттараш дича, ший хьохьамех кьезига дуьц Хьакьлаьш.

— Оаха дика болх бара кьай-на, эггара хьалха, тхо барт тай-на, цьхоагьа йолаш, вежарий санна вьашни новкьостал деш, цьхьаннеца цо ховр шоллагьа дьаьхьаш хилар я, — аьнна жол делар бурьилыш.

Барт тайна хилар, цьхоагьа хилар! Из долаш да гьалгьаьцун бурьилышца Хамурзиев Иадданий Хьакьлаьш сменаца. Цун хьалхара помощник — аварец Тоусултанов Хьасанбик, шолла-гя помощник — эрсе Чури-нов Анатолий, кхоалагя помощ-ник — эрсе Машенцев Нико-лай, болхю — гьумке Исмаи-лов Данес, лаборантка — эрсе Зайкина Полина — уж берри-гаш а цьа дезал санна къахье-гаш ба. Царна кхераме яц цьхьакхьа а хало. Ховш ма дар-ца Магьалбика районерча до-ваькша цига мехкдаьта йоагьа далларани чоалхане хиларца лавтан тлоаш херцаш хилараш буров тохилга вай республике-ра кьхьа моттигашкарчул дук-кха а халагя да. Халагя даь-ца, Хамурзиева болх беча брига-да Малгобек-Вознесенская ях-ча мехкдаьта доаллаца моти-гашна соакха эггара йоагьагя

Сергей Александрович АФАНАСЬЕВ

Сергей Александрович Афанасьев ваь 1918-ча шера Московски область Клину яхача городе. Юкьера школа истяеякхачул тлехьагя 1936-ча шера Москверча Баумана церахча лакхерча техниче-ски училище деша хьайнав из.

1941-ча шера училище истяеякхачул тлехьагя цъхан оборонни заводе бекто-кхамерча балха вокхит С. А. Афанасьев.

Советски Союзо гитлеровски Германияца Дакхен Сийлахь-бокхка тлом лавтаьаьча халача шерашца Советски Герцацарча Ни-зашта керда техника хьаьра ший беррига низи гьовзали да а лух Дакхенна хьалхаш-на ший декхар сийленца кхоачашдир С. А. Афанасьева, Талант йола инженер-кон-структор, техника денал дола новатор ше хилар гойтар цо. Массазя коллективаца, болхлошца, специалистшца айхьа буьзам бола, новкьосташа яхачунга лавуьлгаш цар-на эшар фуд хьожаш вола, дика кулгалхо Сергей Александрович Афанасьев чьоагьа сий долаш вар предприятие, сикха лакхьен-нав из йоккхача оборонни заводе инженер-конструкторагара кертерча механика за-местителга кхоачаш.

1943-ча шера С. А. Афанасьев парте вахар. Инженер-коммунист С. А. Афа-насьев хьезаваш тайн-тайпарча бекхтонха-мерча гьулакшаша, массанаша а партеи правительствани шийна тлехьагя гьулакшаш тешаме кхоачашьд цо, ший низ кхо ца беш кхоачашьд Дакхенна хьалхаша ший декхар. Тлом истяеякхачул тлехьагя, 1946-ча шера болх баьб цо СССР Герзий Низий Министерства техничеки управле-не воккхагя вола инженер волаш, цул тлехьагя цу управлене начальниналла вахит-та лакхьав из. Хьалта 1955—1957-ча шерашца керте лавтат СССР оборонни промышленности Министерства Техниче-ски управленеца.

1957-ча шера СССР Герзий Низашцара демобилизаци йьчул тлехьагя нов. Афа-насьев хьожавир Ленинградски экономи-чески административни района халкьа боа-хама Совет-а председателла заместителалла, хьалта 1958-ча шерагара 1961-ча шерагара кхачалца из керте лавтат Ленинградски совнархоза.

1961-ча шера С. А. Афанасьев хьожавь Еригроссийски халкьа боахама Со-вета председателалла. Цъхан ханна из ва РСФСР Министрий Совет-а председателла заместитель. КПСС XXII-ча съезде С. А. Афанасьев хержав КПСС ЦК членалла.

С. А. Афанасьева Дакхенна даьча ди-кача гьулакхий лакха мах баьб партеи пра-вительствани: цунна енай шьт Ленинна ордени, Къахьагемаша Цеча Байракхей Цеча Седьдан ордени, медалаш из ва СССР Пачаьхьалхен преме шоллагьа степена лауреат.

«Красный молот» яхача заводи, кон-сервни комбината, № 1 йолча хьамаш те-гача фабрика болхлой, гьулакхерча наьха, инженерно-технически болхлой юкьарча собранешка массава разва а волаш № 563 йолча Ленински хормажий округе гьолла СССР Лакхехьарча Совет-а Къамий Совет-а депутаталла кандидат оттаваь нов. С. А. Афанасьев.

СССР Лакхехьарча Совет-а хормажамша дикча совгьатаца накта бакхара яхье баьйнача «Правобережнерча» мехкдаьтахоша февраль бетта йола план ханал хьалха кхоачаш а яь планал совгьа иттах тоннаж мехкдаьта даькхал. 3, 4 проц-цент лакхьий къахьагема овсаре, дикха лобабь продукци якхьара дьаьба даьх.

Уж толамаш даха вьаштлехьаьнаьд хьалхагя болх беш а хинна цул тлехьагя сайна лавта скважинаш юа мехкдаьта даькха йолаьлайтараш.

Бетта йола плани тланица социалистически декхариш кхоачашдеца дика болх баьб мастер, коммунист Мишутин Геннадий керте лавтаца комплексни бригада, 2,4 эзар сома маьха пачаьхьалхен руькьа кхоаьд цо.

Дика болх бу мехкдаьта доакхача оператораша А. Мишечкина, Р. Джаудханова, скважинашта лавтан кьалха ремонт еча оператораша П. Пашигерева, оператора гьонча Ш. Хасуева, замерщица У. Тюринас, шитта кьыбараша. Цар массанеца а сменни нормаш 115—120 процент кхоачашь.

«Горскнефть» мехкдаьтахоша яхье баьйна правобережшаш коммунистиче-ски къахьагема смена цин якхьара а квартални план ханал хьалха кхоачашьара а М. ЛЕВИН, инженер-экономист.

Виктор Васильевич ШЕЛУБЦОВ

Виктор Васильевич Шелубцов Грознен-ски нефтемаслозаваде коммунистически къахьагема смена начальник ва. Из ваь 1920 шера ахархочун дезала юкье Ново-сибирски область Татарски района Зна-менка яхача юрта.

1930 шера из вола дезал Нохч-Гьалгьай АССР-а Ермоловски станице баха боагя. 1937 шера ворхI класс якхьаьчул тлехьа-гя В. В. Шелубцова деш город Грозне За-водской района «Нефтеуче», цул тлехьагя цо болх баьб нефтемаслозаваде оператора помощник волаш.

1940 шера сентябрь бетта денз 1946 шера июль беттага кхачалца Виктор Ва-сильевич Шелубцов Советски Эскара му-гларашта юкье хиннав, вай Дакхен столи-ца Москвен тьера сьигале лораеца дакъа лаьдац.

Эскараера демобилизаци цьавеначул тлехьагя нов. Шелубцов ше хиннача за-воде юхавоагя, цига тьестеллагьа ус-тановке хьалхалла оператор волаш, тлакха воккхагя вола оператор волаш болх бу цо.

В. В. Шелубцова хьалхеле лелаеца сме-нас хадданца заданеш декхариш тлехь-кхоачашду. 1961 шера план 101,5 процент кхоачашь цо, даьдоа доагор 260 тонн кьезидир, 2700 тонн пар, 48 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхо-йир.

В. В. Шелубцова 30 совгьа рационали-заторски предложени енай, производств-на юкьейнхьаца царех дуккха яраша 50 эзар сом ахча кходайтац. Къаьста доар-хьам болш я дукха мах бола раствори-лаш кьезигьаран парафинови производст-вана эша бедал якхьаран тьаьрваь йола цун предложени.

Коммунист В. В. Шелубцов хьинар до-ла общественни ва. Нохч-Гьалгьай сов-нархоза членалла хержав из. Коммуниста-ша дукхача а заводи партбюро членалла а цеха партийни организацие секретаралла а хержав.

Мехкдаьта промышленносте болх дика барах «За трудовое отличие» яха медаль енай В. В. Шелубцова. Грозненски неф-темаслозаваде, Центральни ремонтно-ме-ханически заводи, «Октябрьнефть» теле-механизировани промысла болхлой, гьу-лакхерча наьха, инженерно-технически болхлой юкьарча собранешка цьа барт а болш № 434 йолча Грозненски хормажий округе гьолла СССР-а Лакхехьарча Со-вета Союза Совет-а депутатий кандидаталла оттаваь нов. В. В. Шелубцов.

Докхкий толамаш доах семилетка дьиллагьа шера «Старогрознефть» нефтепромысловни управлене 3-ча нефтепромысла коммунистически къахьа-гама сийлен цин лелаеца 1-ча участка коллективо.

Хьанз социалистически яхье яьнай участке еррига коллектив семилет-ка дьиллагьа шера план ханал хьалха кхоачашьара, хьара кхоалагя во-ла болхло рационализатор хилар.

Ший нормаш массаз а 135—140 процент кхоачашьеш хьайоагя лавтан кьалха ремонт еча оператораша Г. Фролова смена. Дика болх беш ба про-изводстве хьалхеле лелаеш А. Кайдалов, А. Мурадьян, А. Шовхалов, А. Степанов, А. Колникова, Г. Золин, С. Датаев, кхьбараш а.

Сурта гьа: (аьрдехьара аьтлехьа) оператораш Г. Золин а Шовхалов.

И. ПЛИЕВА тексты сурт.

